

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

FŐSZERKESZTŐ: Dr. KUN BÉLA. FELELŐS SZERKESZTŐ: ERDŐS KÁROLY.

Megjelenik hetenként egyszer, szombaton.

Előfizetési ár: egész évre 20 korona, fél-
évre 10 korona. Egyes szám ára 50 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debreczen, Kollégium t.
Ide kell küldeni a lap szellemi és anyagi ügyeire vonatkozó
minden közleményt, előfizetést, reklamációt és hirdetési díjat.

Katholikus autonómia.

Csodálatos az a nemtörődés, melyet a katolikus autonómia kérdésével szemben minden oldalról tapasztalunk. Az úgynevezett radikális újságokban látunk néha egy-egy frázist, hogy ez ellen a javaslat ellen a „végsőkig“ küzdeni fognak, de a legutóbbi politikai események megtaníthattak mindenkit arra, hogy mit jelentsen a „végsőkig“ küzdés hirdetése, s azonfelül — legalább az én véleményem szerint — a sajtónak nem az, vagy legalább nem *csak* az volna a feladata, hogy valaminek a megakadályozását hirdesse, vagy legjobb esetben valaminek a megakadályozására hangulatot teremtsen, hanem az, hogy annak a megakadályozandó valaminek a helytelenségéről meg is győzzön.

Előre láthatólag rövid idő alatt tárgyalni fogja a képviselőház a katolikus autonómiáról szóló törvényjavaslatot, a bizottsági előkészítés munkája már meg is kezdődött s mindez ideig nem hallottunk még komoly és részletes kritikát a törvényjavaslatról és az azzal kapcsolatosnak ígért törvényjavaslatokról. Mindössze az „Alkotmány“-ban volt olvasható Kérészy Zoltán tollából néhány óvatos megjegyzés, mely mintha csak arra lett volna jó, hogy alkalmat adjon a kifogások megcáfolására s tovább menő követelések felállítására. Tudjuk, hogy a debreczeni tudományegyetem által rendezett népszerű főiskolai tanfolyamon is volt előadás erről a kérdésről — épen e t. lap főszerkesztőjétől —, azonban ez az előadás meg nem jelent, sőt tartalmi ismertetését is hiába kerestük az előadások vázlatát máskor mindig közlő helyi lapokban: ennek az előadásnak csak a bevezetése volt ismertette. Pedig az előadás megtartatott s az előadó főszerkesztő úr annyit megtehetett volna, hogy legalább az előadás vázlatát ismertesse a lapjában, mely azonban még az előadás megtartásáról sem emlékezett meg.

Ez így sehogy sem jól van. Így nem lehet

remény sem arra, hogy a katolikus autonómia nagyfontosságú kérdése tisztán álljon a törvényhozó és a közvélemény előtt, mikor az erről szóló törvény megalkottatik. Szinte előre látom a törvényjavaslat sorsát a képviselőházban. Elő fog állani két-három képviselő a legszélső baloldalon a javaslat teljes visszautasításával; lesz közöttük olyan is, aki okosan beszél, meg lesz másforma is, de mindegyikőjüket egyformán meg fogják mosolyogni, mint olyan közismert, naiv lelkeket, kiknek gyönyörűségük telik a szélmalom harcban. Azután pedig változatlanul — vagy esetleg az autonómiának a főkegyúri jog rovására kibővítésével — meg fogják szavazni a javaslatot. A főrendiházban még inkább.

Mert az embereknek — a törvényhozó uraknak — egy része teljességgel nem törődik az egész kérdéssel. Mert azt javasolják, hogy legyen katolikus autonómia, megszavazza épen úgy, mint ahogy megszavazná, ha azt javasolnák, hogy ne legyen. A másik része azt hiszi, hogy a klérusnak tesz szolgálatot, ha a javaslatot támogatja, hát mért ne tenne szívességet a derék klérusnak. Van bizonyára olyan csoport is, mely tudja, hogy miről van szó s ezért támogatja a javaslatot. De olyan is van, mely szintén tudja, hogy miről van szó s mégis támogatja a javaslatot, mert úgy gondolja, hogy neki, mint katolikusnak nem illik a maga egyháza érdekében alkotottnak mondott javaslat ellen szólni; vagy úgy gondolja, hogy tőle, mint más vallásútól nem volna ildomos a katolikusok autonómiáját ellenezni, vagy épen arra gondol, hogy hát csak kapjanak autonómiát a katolikusok, — ennek fejében kapunk mi is valamit.

Őszintén megvallva, nagyon szerencsétlen dolognak tartom, hogy az ú. n. 1848:XX. törvénycikk végrehajtásáról szóló törvényjavaslat összekerült a katolikus autonómiáról szóló törvényjavaslattal, mert így olyan a látszata, mintha az olyan megvesztegetés-féle (úgy is nevezett mézes madzag) volna a protestáns hitfelekezetek

részére. Holott az 1848:XX. törvénycikk végrehajtásának meg kell lenni, arra tekintet nélkül, hogy lesz-e, vagy nem lesz katolikus autonomia. Az nem a katolikus autonomia megadása fejében nyújtott ellenérték, hanem föltétlenül járó jog.

Hogy aztán ennek a jognak az érvényesítésére helyes volt-e épen a háború idejét választani s a mérték megállapításánál célszerű-e a katolikus autonomia részére kiadni szándékolt alapítványi vagyonok arányát elfogadni — az egészen más kérdés.

Abból az összegből, ami az 1848:XX. t.-cikk végrehajtása címén adatnék a vallásfelekezeteknek, a reformátusoknak nem jut épen százmillió. Ennek egy évi kamata nincs négymillió korona. Micsoda má négymillió? *A debreczeni kollégium közszükségleti pénztárának egyévi szükséglete 750,000 koronát tesz ki. A tápintézetre 200,000 koronánál több kiadás van előirányozva. Az internátus és azzal kapcsolatos egyetemi célú kiadások másik 200,000 koronát kívánnak. Ime: csak a debreczeni kollégium három pénztáránál több mint egymillió korona a szükséglet. Hát még ha azt az állapotot akarnók csak megközelíteni, hogy a debreczeni kollégiumba behozott ifjú neveltetése ne igen kerüljön az apja pénzébe! Nem tudom, vajjon magának a debreczeni kollégiumnak elég volna-e ez az évi négymillió?*

És hát hány nagy intézményünk és hány kis eklézsiánk van minékünk, mely ebből az évi négy millióból várja a kielégítetést és melyet nem lehet azzal jól tartani, hogy az állam adott ugyan százmilliót, de *pénzben* adta, míg a katolikus autonomiának kiadandó vagyonok túlnyomó részben *ingatlanban* vannak. A pénz ára látjuk, mily rohamosan hanyatlik az ingatlan árához képest. Az a készpénzben adandó 100 millió korona az ingatlanokban kiadandó alapítványokhoz arányosítva, nem ér többet húszmilliónál.

Bizony, ennek az alknak biztosításáért a protestánsoknak nem áll érdekükben a katolikus autonomia javaslatának sorsáért aggodalmaskodni. Ha ez az alku porbaesik, azzal ők mit sem veszítenek. Bátran előjöhetnek hát az óvatoskodók is, és elmondhatják aggodalmaikat a katolikus autonomia javaslata felől.

Világi.

Csak egy lépést még előre!

Csak egy lépést még előre! Csak egy még bátrabb hangot! Hátha lesz nagy mozdulás, általános ébredés!? Hátha támadhatna még élet, valódi, cselekvő, munkás, dolgozó élet a magyarországi református egyházban!?

Én hálás vagyok a Debreczeni Protestáns Lap

szerkesztősége iránt azért a szellemért, mit lapjába vitt, a hangért, amelyen azt megszólaltatta és beszélteti, amely lehetővé teszi a lap olvasását olyan embereknek is, akiket beszédeikben, írásaikban, gondolkozásukban, cselekvéseikben kizárólag elvek irányítanak.

Most pedig üdvözlöm azért a nemes, nyílt, bátor hangért, amelyen egyházi közéletünk nagy kérdéseit, bajainkat, hibáinkat, betegségeinket szóvá teszi, feltárja, tárgyalja. Szinte kételkedve forgatom kezemben a lapot, vajjon Debreczeni Protestáns Lap van-e felírva annak a lapnak a homlokán, melynek hasábjain *A mi gyöngeségünk* (21. sz.), *Nagy egyházak* (25., 26—27., 28. sz.) című fejtegetések láttak napvilágot!?

Így, így szerető jó Uraim! Próbáljunk bevezetni a Krisztus szabadságán felépült magyar evangéliumi keresztyén egyházunkba egy új korszakot, helyesebben: támasszuk fel a régit, melyben legyen szava, legyen jussa az igazságnak is, melyben kövessük az igazságot, ha szeretetben is, de mindenesetre az igazság legyen a király, ne a sekélyes, megalázó törekvés, inkább törtetés legyen vezérelvünk hivatalos forgolódásunkban, hogy akiknek feje felett vesszőt kellene suhogtatni, azokat „inaszakadtig agyba-föbe dícsérjük“ (Marjay 28. sz. 231. l.), és ne az legyen társadalmi érintkezésünkben egyetlen gyötrő gondunk, hogy „délfrauciás hiszékenységünket“ kölcsönösen kihasználva egymást bolonddá tegyük, ugyancsak délfrauciás hiúságunknak (21. sz. vezércikk) hízéges által.

Már ifjú koromban véremmé vált, azóta következetesen vallott öntudalos meggyőződés, hogy a bűnök mindenféle nemének ily hihetetlen mérvben elharapózása, valósággal vakmerő arcátlansággal dobzódása annak a nagy engedékenységnek, elnézésnek következménye, amellyel — lehet talán félreértett, túlzásba vitt keresztyéni gondolkozásból — a bűnöket kezelték, azoknak az engedményeknek, miket annak tettek. Fokozott mérvben gyakorolták ezeket a mi református egyházunkban. A következmények im megdöbbenők. Tehát többet az igazságból! Itt csak egy lépést még előre!! Én is ezt akarom megtenni, természetesen kizárólag egyházunkra, egyházi és hitéletünkre tekintettel. Nem egyéni bűnökről, emberi vétkekről szólok. Hiszen ezekért külön, mint egyházi emberek nem vagyunk felelősségre vonhatók. Még a lelkész is korának gyermeke, környezetének neveltje. Ha bűnös, mint ember bűnös, aki mint lelkész sem képes magát kivonni a bűn törvénye alól. Egyházunkról aztán megállapított ténynek veszem azt, hogy benne mind a hitélet, mind az egyházi élet nagyon meggyengült, aláhanyatlott. A hitélet aláhanyatlásának egy okára rámutattam *A felszín alatt* felíratú cikkemben, a múlt század 60-as éveinek a végén fellépett sivár racionális theologiai irányzatban mutatván azt be.

Most egyházi életünk meggyengülésének okát is egy történelmi eseményben, vagy inkább folyamatban és a magyar lélek természetében vélem feltalálhatni.

A magyar lélek természete — (hogy benne született-e, vagy történelmi élete folyamán az események, viszonyok hatása alatt alakult-e ki, nem kutatom, nem is lényeges kellék tárgyunkhoz) —, hogy benne kitartás, állandóság nincs, hogy eszmékért, eszményekért hevülni, lángolni, de mellette kitartani, értök élni, dolgozni nem tud. A magyar, ha kell: tűr, szenved, meghal hazájáért, hitéért, vallásáért, egyházáért, de értök élni, dolgozni szívós, kitartó munkában nem képes. A magyar, ha hazáját, vallását fegyverrel, erőszakkal megtámadják, azokért vért ontani kész. De a bőven ontott vért elégnék is tartja. Azután több áldozatot — úgy véli — tőle senki és semmi ne várjon. „Én megvédtem, most már csinálja, amit tud”. A magyar a szemmel látható veszedelem elmúltával visszasülyed keleti nemtörődömségébe. Ez az ő jelleme.

Az utolsó vallási küzdelemben, az ú. n. patens-harcban a magyar református egyház a maga egészében, mint egy ember feszítette neki a mellét az erőszaknak: az 1860. januári debreczeni egyházkerületi gyűlésen nem rajtok múlt, hogy vérökkel nem pecsételtek meg egyházukért lángoló szeretetüket. S amint egyházuk alkotmányos szabadságát a tudomány és a lelki erő fegyvereivel újra megmentették, mint akik dolgukat teljesen bevégezték, tartozásukat egy életre lefizették, mentek aludni és alusznak még ma is, mi is, ő utódaik. A százados önvédelmi harcok — úgy látszik — a magyar református ember lelkében ezt a bámuló kérdést alakították ki: „Hát lehet a hazáért és egyházáért mást tenni, mint harcolni és vért ontani és meghalni!?”

A szomorú hanyatlás történelmi magyarázatát pedig ebben látom, és e hely kiszaboit voltának megfelelő rövidséggel ebben adom: Mivel a 17. század eleje óta nemzeti létünk a protestáns egyház életével, hazánk alkotmányos szabadsága a protestáns vallás és egyház szabadságával össze volt forrva: a kettőért együtt vívott küzdelemben a kettő közötti különbség az idők folyamán lassanként elenyészett a protestáns magyar lelkében; ő csak annyit tudott, hogy egy ugyanazon ellenség ellen védekezik, aki hazája és vallása szabadságát el akarja venni, vagyis aki őt testi és lelki, illetőleg polgári és vallási szabadságától meg akarja fosztani; tehát a protestáns magyar csak *szabadságáért* harcolt fegyverrel és diplomáciával egyaránt. Így lett — azt hiszem — észrevétlenül a magyar protestáns egyház a 16. és 17. század hitvalló és vértanú, tehát első sorban hívő egyházból „*politikus egyházzá, vagy helyesebben politizáló egyházzá*” (Debr. Prot. Lap 21. szám, vezércikk, 178. lap).

Amikor a 16. század 4. évtizedében a protestáns magyarság nagy része gyors fordulattal a Kálvin lelke szerinti reformációra tért át, ezt valószínűleg politikai okból tette. Ebben a reformációban látta erősebben lüktetni a szabadság lelkét; úgy vélte tehát, hogy az új vallásban ez a mozzanat az, mellyel a nemzeti füg-

getlenség érzetét felköllheti és folytoni ébren tarthatja. Tehát a magyar hazafi lelket a kalvinizmusból a politikai elv ragadta meg. De megragadta abból az embernek, a magasabb világ számára kijelölt teremtménynek a lelkét a vallási elv is. A reformátorok közül egyetlen egynek a lelkében sem élt oly határozott alakban, minden más szempontot elhomályosító fényességben Isten dicsősége, mint Kálvin lelkében. Az összes kálvinista népek közül egynek a lelkében sem volt nagyobb készség vértanúi halálra Krisztusért és az ő egyházáért, mint a magyar kálvinistáiban. Francia és magyar református egyház vértanúk egyháza.

De már a patens-harcban külföldről némeiy tudósok (jogászok és theologusok) azzal vádolják meg a magyar protestánsokat, hogy harcaikban rejtett politikai rugók mozgatják őket, a vallás és egyház szabadság védelmének színe alatt a politikai szabadság nyügeit akarja tágítani. És úgy a rögtön bekövetkező országos politikai események, mint a reformátusok akkor megkezdődött egyházi és vallási élete igazolni látszottak és látszanak őket ebben a fejtetésben. Nevezetesen a magyar protestánsoknak a vallás ügyében kivívott győzelme (melyben azonban része volt a wesztfáliai béke alapján a protestáns Anglia, Hollandia és Poroszország esendes diplomáciai beavatkozásának) ütötte az első rést a politikai abszolutizmus bástyáin; ez volt a vasék, mely annak testében nyílást ütött és szétrepesztését megkezdte. Viszont a magyar, főleg reformátusok lelkét ez a politikai győzelem abba a tévedésbe ejtette, hogy az ő vallásuknak, a kalvinizmusnak egyedül politikai jelentősége és rendeltetése van: hogy ez nem is vallás, hanem egy politikai elv. Nem mondom, hogy ez tudatos magatartás és logikus okoskodás volna az egész vonalon, fent és lent, de hogy a valóságban ez így van, azt hiszem, abban nem tévedek. A magyar kálvinista ember lelkébe egy végzetes ferde vélekedés ferközött be Kálvinnól és annak tanításairól, működése irányáról. Összes ismeretük Kálvinnól, amit sokan, nagyon sokan mutatnak, a részint neveléses, részint bántó tiltakozás minden ellen, ami Isten előtt meghajlásra, hódolatra hív. Széltében-hosszában kérkedés a durva hitetlenséggel. Isten és Krisztus előtt hódolás helyett meghunyászkodás emberek előtt. Hogy Kálvin nem politikus, hanem mindenekfelett reformátor és pedig hitnek és életnek reformátora volt; hogy Kálvin sziklaszilárd jellem, mégis végtelen alázkodó lélek volt, ki naponként térden állva végzeit fohászokásban készítgette magát nehéz harcaira, — az ilyenekről a magyar református egyházban nem tudnak, hallani sem akarnak. És amikor a magyar református ember az ő kálvinista (!?) hitét, mint politikai elvet hazája függetlenségének védelmében többé nem használhatja, mert nincs rá szükség, — nem tud vele mit csinálni, mert mint vallási elvet nem érti, az egyházban és egyházzal, mint isteni intézménnyel bánni, dolgozni nem képes. És ha nem, elvételik tőle az ország. Akiknek azért fáj látni egyházunk nagy gyenge-

ségét és kívánják annak új életre támadását, ne álljanak meg fel úton. Csak egy lépést még előre! Az a hang, ami főleg a 21. számú vezércikkben olyan bátran mege-endül, szokatlanul határozott, nyílt, erős; de még mindig emberi hang. Kis riadalmat, rövid mozgást talán keltett, de életet nem támaszthat, nem indíthat. Olyan nemes lélek, emelkedett gondolkodás látszik élni a Debr. Prot. Lapban. Lehetetlen, hogy ne lenne tisztában az evangéliom isteni, ható erejével, az egyetlen erővel, melyből egy keresztyén egyház táplálkozhatik. Legyen zászlóvivő a Debr. Prot. Lap abban, hogy a magyar református egyházba vitessék be az evangéliom, a határozott bibliai evangéliom, a *Krisztus evangélioma es ez úton az evangéliom Krisztusa*, az élő Krisztus, aki örökkön örökké állandó és imádandó Isten.

Ne álljunk meg ott, hogy felmutattuk gyöngeségünket, bajainkat. Ne elégedjünk meg azzal, hogy kétségbe esetten rámutassunk arra: mennyire nem a Krisztus lelke él egyházunkban. De sürgessük annak befogadását: ha valaki olyan állásban van, hogy tehet ebben valamit, tegye azt meg sürgősen. Mindenekfelett lelkésznevelő-intézeteinkbe vigyük be ezt a lelket, hogy azoknak adassék meg a lehetőség más lélekkel menni ki szerenesetlen egyházainkba, becsületes, igaz lélekkel, mely nem keresi csak a maga hasznát, hanem egyebet is; nem a maga hiú, nyomorúságos dicsőségét, hanem az Istennek ad dicsőséget, olyan lélekkel, mely megszünteti az „Úrnak borizú hangon, istenkáromló ajakkal dicséretét“, mely szeretet, de nem pajtáskodik, nem cimborál, hanem mindenben egyedül az anyaszentegyház javát nézi; olyan lélekkel tehát, mely e dicsőséges célokért martirságra is kész, amilyen lélek felett a mai kor emberei, mindenik renden, szánakozva, vagy gúnyosan mosolyognak, de amely lélek nélkül református egyházunk minél előbb elpusztul.

Lélek kell tehát egyházunkba mindenek előtt, meg elevenítő lélek. De kellene intézmények is. Egyebek közt feltétlenül meg kell valósítani a legközelebb összeülő törvényhozásunknak a „nagy egyházak“ iróinak sürgetését, azoknak külön és önálló egyházközségekre osztásával, külön presbitériummal, *de külön templommal is*. És erre nézve nekem csak a közelmúltból egy iránytadó emberünktől az a megnyugtató értesülésem van, hogy igenis ez a tárgy egyik legsürgősebb teendője lesz a zsinatnak, mit az okvetetlenül el fog intézni. A fenyegető veszélyt ott is látják. Ha azonban ez a gyökeres megoldás valami ok miatt mégis elmaradna, egy béklyót, amit eddigi törvényhozásunk a több papos egyházakra tett, a legközelebbinek multhatatlanul le kell vennie, mint amely nagyon súlyos tényező ezen egyházak tehetetlenségében, mozdulatlanságában, mint amely egyenesen alkalmas minden haladás elé gátat vetni, minden kisebb vagy nagyobb jelentőségű alkotásnak gáncsot vetni, — nem is szótva személyi tekintetéről. Ez az E. T. I:38. §-a, mely a presbiteri gyűlések

elnökéül egyszerismindenkorra, és tárgyi és személyi lehetőségekre tekintet nélkül, a hivatalára idősebb lelkészt szegezi oda.

Nagy István.

Tárca

Elhallgatott a dal.

*Nem zendül ajkam nótára, dalra;
A hang, a szó mindegyre megakad.
Gyöngye vagyok már a viadalra;
Egy-egy hír pattan, sőt meg is szakad.
Végső ütemi talán a dalnak;
Alig születnek, már is meghalnak.*

*A haló hanggal lelkem visszaszáll
Ködös homályán letűnt időnek.
Melegedem a mult tűzlánginál,
Mik soha többé vissza nem jönnek;
De mikor körül vesz a csönd, magány:
Világol mégis sötét éjszakán.*

*Hamvad a parázs, néha kilobban.
Föltámad a mult bús emlékével.
Amikor szívem utolsót dobban,
Ez emlék is csak akkor nyugszik el.
Kihül a láng, a tűz hamvadóban;
Napom az éjbe lehanyatlóban.*

*Sok gonosszal volt hozzám az élet:
A javaiból keveset adott.
Ha valamikor végire érek:
Mért várnám félve az alkonyatot?
Lelkem a harcban épen megmaradt:
Nem roskadott le a terhek alatt.*

*Kerestem Isten! az ösvényedet,
Amelyen bizton eljutok hozzád.
Hittem, a bizót hogy el nem veted
S meg fogom látni majd egykor orcád.
Gyuladva lánggra, mondtam éneket,
Dalt, dicséretet én Uram! neked.*

*Most, hogy elgyöngült hangom s megakadt:
Gyámolítóul küldd mellém Erőd!
Adj a lelkemnek szállni szárnyakat
És támassz bennem szólásra erőt.
Hallgatott: szóljon újra az ének
Tenéked világ nagy Istenének!*

Erdélyi Imre.

Egyház

Egyházmegyei gyűlések tartásának helyéről és a kanonika vizitáció idejéről.

E lap 19-ik számában Horváth K. presbiter cikket írt arról, hogy hol, mikor és miként tartassanak az egyházmegyei gyűlések? És oda konkludál, hogy az egyházmegyei gyűlések adventben, évenként felváltva hol egyik, hol másik községben tartassanak és hogy egyszerűen fogadják, de szívből és egyszerűen, de tisztességesen lássák el az egyházmegyei gyűlés alkotó tagjait. Így kellene az egyházmegyei gyűlést tartani a lelki hasznóért, ami ebből a hívekre származnék. Így volt ez még a múlt század közepén, hol egyik, hol másik egyházban tartattak az egyházmegyei gyűlések, s el volt nevezve vándor gyűléseknek. Hogy miért szüntették meg ezeket a vándor gyűléseket, nem tudom; csak sejtem, hihetőleg azért, mert az egyes egyházközségek nem nagyon örültek a vándor egyházmegyei gyűléseknek, mert habár az egyháztagok avandégek ellátására adakoztak is szárnyasokat és tojásokat, mégis kellemetlen volt az a két-három napi ellátás és néhol az egyháznak sok pénzébe került, sőt emiatt az egyház adósságba is keveredett. De meg főként a messzebb lakó lelkészeknek, kúratoroknak az egyházmegye egyik szélén lakván, s a másik szélén tartatván az egyházmegyei gyűlés, oda menniök egyfelől költséges, másfelől sok időt igénybe vevő volt. Az esperesek és a tanácsbírák nagyrésztben öregek lévén, nem nagy kedvvel mentek, akkor még tengelyen, kellemetlen időben a gyűlés helyére.

Jó volna biz az, ha újból vándor egyházmegyei gyűlések tartathatnának, de hát már ez idejét múlta. A központositás most mindenütt a jelszó. Maradjunk meg csak emellett. Hanem a kanonika vizitációt kellene ünnepélyesebbé tenni az által, hogy az mindig istentisztelettel kezdődjék. A kanonika vizitáció ideje pedig március hava lenne, amikor is faluhelyen még járnak elég szép számmal az iskolások, az egyháztagok is többen eljőnnének istentiszteletre. Falusi helyeken nincs talán semmi értelme a májusi, vagy júniusi iskolátogatásnak, mert akkor már alig $\frac{1}{4}$ -e jár fel az iskolásoknak az iskolába. De tapasztaltam azt, hogy a dékáni vizsgálat alkalmával nemcsak többen vannak iskolában; de jobban is tudnak felelni. Az egyházi és iskolátogatásnak tehát március havában kellene megtörténi, ez volna célszerű. Ha pedig két iskolátogatáshoz ragaszkodnék az egyházmegye, akkor a dékáni iskolátogatás június óra téssek.

Sófalvy.

Lelkészek fizetése.

A lelkészek fizetéséről, illetve annak e drága világban emeléséről, több megszívlelendő cikk jelent meg egyházi lapjainkban. De az azokban felhozott módok és

ajánlatok, hogy tudniillik hogy is lehetne a lelkészek fizetését egyensúlyba hozni a drágasággal, hogy aztán lelkészeink és családtagjaik abból tisztességesen megélhessenek; legtöbb helyen kivihetetlenek. Arra nem állanak rá a hívek, ragaszkodnak a meglévő pénzfizetéshez. Az egyház által adandó drágasági pótlék, amit némely egyház ad lelkészének, csekély. Mit tegyünk tehát? Hogy lehessen egyensúlyozni a drágaságot, hogy évi szükségleteink fedezve legyenek?

Én megkísérlettem a drágasági pótlék kérését a presbitériumtól, siket fülekre találtam. Más módhoz folyamodtam tehát, szóltam a nőkhöz, az anyákhoz és az öreg emberekhez, feltártam előttük, hogy a mostani lelkési fizetésből a nagy drágaság miatt nem lehet megélni és gyermekeimet taníttatni. Adósságot adósságra kell felvennem. Kértem termény és pénzbeli segélyeket. Kérlelmemre a női szívnek ajtaja megnyílt, gabona szükségleteimet fedezték, többféle termény hozásával, némelyek pénzbeli segélyt is hozván. Így aztán a presbitériumtól kért drágasági pótlék 200 korona helyett, körülbelül 700 korona értékű különféle gabona mennyiséget kaptam drágasági pótlék fejében.

Hiveimnek ezt a nemes jószívüsről tanúskodó jóságát hálával fogadva megköszöntem.

Kisebb egyházakban ezt a módot követendőnek ajánlom lelkésztársaimnak. Én úgy hiszem, falukban ezt ki lehet vinni, és ez többet ér, mint 200—500 kor. drágasági pótlék az egyháztól. Ahol tehát nem vihető ki az, hogy a hívektől terményfizetést kapjon a lelkész, az átalakított fizetés levélben megnevezett mennyiséget, mire a lelkésznek joga van, követelni kell a termények folyó árát és ha ez sem sikerülne, önkényes ajánlatra kell a híveket felszólítani.

Így némely egyházban adni fognak terményt a fizetéslevél szerint, néhol a terményt a folyó árban fizetik ki. Kisebb egyházakban pedig a pénzre átalakított, s a drágaság miatt csekély lelkési fizetést önkéntes adományaikkal pótolnák, mi sokkal többet ér, mint némely egyház által lelkészének adott drágasági pótlék.

Etédi.

Irodalmi szemle

A mi vallásunk. A nagy reformáció négyszázados évfordulójára írták: Dr. Kecskeméthy István, Dr. Bartók György és Dr. Révész Imre. A művelt közönség számára. I. kötet. Ara 15 kor. Kiadja a kolozsvári református theol. fakultás. 8°.

A könyv második darabja Dr. Bartók Györgynek, az újszövetségi tudományok ny. r. tanárának (azóta már a kolozsvári tud. egyetem ny. r. tanára lett) „Az újszövetség vallása” c. tanulmányát foglalja magában s külön címlappal együtt a 125. l.-tól a 187. lapig terjed. A könyv 3-ik darabja után a 314. lapon közölt tartalomjegyzékből kitetszőleg is rövid tartalma a következő:

a bevezetésben „az idők teljessége” apokalyptikus képzett rövid megvilágítását, a zsidó eszme velős, de nem eléggé precíz és találó jellemzését, Keresztelő János személyiségének s Jézushoz való viszonyának ismertető összefoglalását és az antik néphit alkotórészei elemzését adja; az 1. fejezet: Jézus evangélioma Istenről, a 2. fejezet: Pál apostol evangélioma Jézusról s végül a 3. fejezet: Az ú. n. jánosi iratok evangélioma Jézusról. Az egészet követi a 186—187. lapon egy rövid összefoglalás, mely a tanulmány fejtegetéseinek rövid recapitulációját nyújtja. Szerző maga így jellemzi e helyen célját és feladatát: „Igyekeztünk előadni az újszövetségi iratoknak vallási gondolatait, amint azok Jézusnak tanítását és erről a tanításról való elmélkedéseket magukban foglalják. Tartózkodtunk a kritikától és tartózkodtunk a tudálekos részletezéstől is. Csak a lényegét akartuk röviden, de világos érthetőséggel előadni” ... — Majd „A synoptikusok, a Pál levelei és a negyedik evangéliom, — az újszövetségi iratoknak ez a törzsöke képezte fejtegetéseink tárgyát és alapját: a többi iratoknak gondolatai e három nagy irat-csoport valamelyikébe könnyen beilleszthetők és ezen három nagy irat-csoport gondolatainak magyarázata a többi irat magyarázatának kulcsait is kezünkbe adja”. (186. l.)

A célmeghatározás, tekintettel arra, hogy a tanulmány a művelt közönség számára készült, érthető, de a feladat elhatárolása, hogy csak az ú. n. „törzsök iratok” elemzését, gondolatait, lényegét adja, a többiekét pedig emezekre való utalással elmellőzi, még így sem helyeselhető. Való igaz, hogy a keresztyén vallás lényege a megnevezett iratokban benne van, ám mégis furesán fest s az újszövetségi kanon értékelésére a művelt, de theologiai értelemben laikus közönségnek nem a legjobb útmutatót adja ez a megrövidített tárgyalási eljárás, nem is szólva arról, hogy van az elmellőzött iratokban úgy dogmatico-theologiai, mint soteriologikus s általában a külső előadási forma szempontjából több olyan jelentős momentum, melyeknek kiemelése, megnevezése már csak a későbbi egyházi tanfejlődés megértésére való tekintettel is határozottan kívánatos lett volna.

Az egész összefoglaló ismertetésnek általában az a legnagyobb hibája, hogy igen rövid. Hatvan oldalon, mely három előadás terjedelménél alig tesz ki valamivel többet, a keresztyén vallás összes fontosabb problémáit még művelt közönség számára sem igen lehet alaposan megérteni, annál kevésbé kifejteni. Úgy, hogy valószínűleg a művészet volt szerzőtől s a szakember minden oldalú tájékozottságára, kiváló kritikai érzékére vall, hogy ily sűrített foglatban is annyit oly vonzóan és a tudásnak oly ritka közvetlenségével elő tudott adni. Minden szakaszon meglátszik, hogy sok volna még a szerző mondanivalója, hogy a felvetődő kérdések megoldási módjait ismeri, vonatkozásaival, kapcsolódó pontjaival tisztában van, de a hely szűkénél fogva nem közölheti idevágó ismereteit, ezért fejtegetései nem

egyszer további kíváncsiságot ébresztenek a lélekben inkább; mint megnyugtatnak. Így, ha „az idők teljességét” egész helyesen apokalyptikus jellegű kifejezésnek mondja (128. l.), de sehol ki nem fejt, ha az antik néphitről ad egy rövid ismertető, de nem minden lényegest magában foglaló képet (132—134. l.), ha több ízben szól a keresztyénség korában jelenlevő mysterium-vallásokról, de lényegüket, elterjedtségüket, értéküket nem érinti, ha színeiben néha túlzó ecsetvonásokat használ (128., 146. l.), ha megemlékezik a legújabb vallástörténeti és koinekutatás eredményeképpen a Pál által inaugurált Christuskultusról, de továbbit nem közöl róla (156. l.), vagy ha a tudós szakember tájékozottságával megérinti a Pál gondolatvilágának befolyásoltságát a keleti világ vallási, bölesei áramlatai s a keleti mysteriumok eszméi által (158—159. l.), de a kérdés további fejtegetését a tárgyalás keretéből kirekeszti, ha a keresztyén logosz teremtői hatalma illusztrálására egyebek között hivatkozik minden jogosult alap és bővebb argumentáció nélkül a magyar „ígézés”-re (180. l.), mely tudvalevőleg soha teremtést nem jelentett, ki nem fejezett stb. Csak elírási hibának tulajdonítjuk a 184. l. János ev. 15. fej. 1. 5. v. hasonlatának olyan magyarázatát, hogy Jézus a szőlőtő, az ő bizonyágtételének hívők pedig a fűtők = a szőlővesszők helyett.

Szerzőnek hálásak vagyunk mindazért, amit szakavatott kezéből, tisztult világnézetéből, tudós theologiai ismeretanyagából nyerünk, de mennyivel hálásabbak lettünk volna, ha amit ad, bővebb indokolással, részletezőbb kritikai okfejtéssel s a tudományos előbbrevítés nagy érdekét is szem előtt tartó elhatározással adta volna. A reformáció jubileumán ez az elhatározás igen helyén való lett volna, maradandó érdemeket is szerzett volna s méltán bizonyulhatott volna a szerző kiválóan ismert tudós készsége legszebb gyümölcsének is. — Vajjon kiktől várja hazai református anyaszentegyházunk theologija jelenkori mélyreható tudós megalapozását, ha nem azoktól, kiktől jogosan és bizalommal remélheti?!

Hibáztatjuk szerző munkájában is minden irodalmi utalás elmellőzését s erősen megrójjuk egy ilyen kiadványban a semmi által sem indokolható számtalan sajtóhibát.

Vd.

A Debreczeni Lelkészi Tár 6. száma a Theologiai Értesítőben folytatja D. Lencz Géza egyetemi tanárnak: A dogmatika fejlődése korszakok és irányzatok szerint c. nagy dolgozatát, azután pedig Biró László, Bocsor László, Fábrián Dénes, Nánay Béla és Péntek Ferenc tollából közöl egy-egy egyházi beszédet és László Sándortól egy imádságot.

Az Ígehirdető augusztusi száma hét beszédet tartalmaz a következő szerzőktől: Vargha Sándor, Vincze Elek, Berger Fülöp, Bucsei László, Duszik Lajos, Vargha Kálmán és Dr. Tóth Lajos.

Az Út, folyóirat a lelkipásztori munka számára, folyó évi 6. száma Gombos Ferenc bevezető cikke (A szerzetes erköles igazsága) után az Igehirdetés, Kultusz rovatban három tanítást ad; a Megbeszélések rovatában pedig Támogassuk a református sajtómozgalmat címmel mond el megszívlelendő dolgokat.

Értesítők és évkönyvek. A papirhiányra tekintettel és a magas nyomdai árak miatt a tanintézetek értesítői és évkönyvei egyre szűkebb terjedelemmel látnak napvilágot. Eddig a következő értesítőket kaptuk: *A sárospataki* főiskola értesítője 127+32 lapon, függelékében adja Dr. Gerőcz Kálmán jogtanár Az alakuló jog c. székkfoglaló értekezését; a *kolozsvári* református teológiai fakultás értesítője 32 lapon számol be gondosan az elmúlt tanévről; a *nagyváradai tanítónőképző-intézet* 44 sűrűn nyomott lapon könnyen áttekinthető képet ad a múlt évről és tájékoztat a jövőről; a *mezőtúri* főgimnázium 70 lapon gazdag statisztikai kimutatóssal referál a negyedik háborús évről, az értesítőt három kép díszíti; a *debreczeni állami főreáliskola* 40 lapon ad értesítőt az 1917—18. iskolai évről.

Különfélék

A ruházatbeszerzési segélyek tárgyában a bejelentéshez szükséges lapokat az esperesi hivatalok küldik szét.

Kollégiumunk új gazdasági tanácsjegyzője. Az iskolai év végével megvált a kollégiumi gazdasági tanácsjegyzői tiszttől Dr. Gulyás István főgimn. tanár, aki több mint másfél évtizeden át vitte a nagyfontosságú hivatal sok irányú munkásságát párját ritkító buzgósággal. A gazdasági tanács — amikor a legnagyobb elismeréssel vett tőle búcsút — helyébe Dr. Radó Endre főgimn. tanárt választotta meg, akinek már is volt alkalma rátermettségéről bizonytságot tenni. Ad multos annos.

Lelkészcserézés Mezőberényben. A jólelkű és áldott emlékű Paulinyi Károly halálával megüresedett lelkipásztori állást a mezőberényi hívek július hó 28-án töltötték be. Ez alkalommal nagy szótöbbséggel hívták el maguk közé szolgálattételre *Radits István* szászrégeni lelkészt, kollégiumunk egykori derék tanítványát, kinek buzgósága, nemes igyekezete, békességes papi lelkülete mind-mind erős biztosíték arra, hogy e szépen virágzó egyházunk Isten akaratával választotta el a hív munkást, kinek vezetése alatt ez egyházunk a további szép fejlődés útjain fog járni! Isten áldása legyen az újonnan választott gyülekezeten és annak lelkipásztorán.

Halottunk. Dr. Horváth József pápai nyug. theol. tanár felesége hosszas szenvedés után, július 22-én, életének 48. évében az Úrhoz költözött. A gyászba borult hitvesnek és árván maradt két leányának adjon a jó Isten erőt és vigasztalást a csapás elhordozására!

„A temető nagyobb, mint a falu“. „A Nap“ tudósítása szerint báró Müller Károly ősz orvosprofessor a közegészségügyi tanács felszázados jubileumán a többek között ezt mondotta: „Vegye már észre a civakodó

napi politika, hogy ebben az országban már nem egy helyen a temető nagyobb, mint a falu“. Országos Közegészségügyünknek erős kritikája ez a nyilatkozat.

Segédlelkészt vagy végzett bölcsészeti hallgatót alkalmaz a Kátvineum felügyelő tanárul. Fizetés 1000 K s teljes ellátás az intézetben. Kötelesség: tanulmányi felügyelet s irodai munka. Jelentkezés sürgősen Kiss Ferenc elnökhöz Hajduböszörménybe intézendő. Állás mielőbb elfoglalandó.

Pályázat falusi vezetők részére. 1. A Magyar Gazdaszövetség a Magyar Földhitelintézet adományából 40. egyenként 500 K-as jutalomdíjat tűz ki a mezőgazdaság terén működő oly egyének részére, akik szociális téren, a közegészségügy, a szövetkezeti ügy érdekében és a magyar állameszme megerősödésére irányuló tevékenységükkel a falusi nép körében érdemeket szereztek. 2. A pályadíj különösen figyelmet érdemlő esetekben az 500 K kétszeresére emelhető. 3. A jutalomra elsősorban igényt tarthatnak olyan egyének, akik a falu igazgatásánál (jegyzők stb.), a szövetkezetek vezetésénél, vagy pedig mint lelkészek, tanítók, tanítónők a falu közéletének emelésénél huzamosabb időn át közreműködtek. 4. A jutalomért való kérelmek, illetőleg ajánlások a szövetkezetek, gazdakörök, szövetkezeti központok útján, ezeknek véleményes ajánlásával, vagy közvetlenül küldhetők be a Magyar Gazdaszövetséghez. 5. A jutalomdíjakat a Magyar Gazdaszövetség ítéli oda és a jutalmazandók nevének kihirdetése a Szövetség közgyűlésén, vagy vidéki nagygyűlésének egyikén történik. 6. A megjutalmazottak részére ezenkívül okmány adatik ki. 7. A jutalomdíjak első ízben 1918. évben adatnak ki. 8. A pályázatok beadásának határideje 1918 szeptember 30. Budapest, 1918 július hó 1-én. *Darányi Ignác*, elnök. *Bernát István*, igazgató.

Pályázat.

A biharfelegyházai (Biharmegye, vasúti állomás Gyapoly 1 klm.) református egyház kántortanítói állására pályázatot hirdet.

Javadalma: az egyháztól 598 korona évi készpénz, 2 öl tűzifa megváltva 60 korona, 4 hold föld haszonélvezete, 3¹/₄ legelőjog, konfirmációra előkészítésért személyenként 2 korona, ismétlő iskolában fiú növendékek tanításáért községtől 30 korona, tisztességes lakás kerttel, törvényes stóla. Az államtól a törvényes kiegészítés.

Kötelessége: I—VI. fiú elemi osztályok tanítása a tiszántúli egyházkerület tanterve szerint, kántori teendők végzése, ismétlő iskolások tanítása, egyház-jegyzői teendők teljesítése, lelkészt akadályoztatása esetén s kanonikus órákon (legatus jár) a templomban helyettesíteni.

Kellően felszerelt kérvénnyel lelkészi hivatalhoz augusztus hó 25-ig pályázhatnak okleveles

református férfitanítók, valamint tanítójelöltek; sőt tanítónők is ideiglenesekül.

Az állás szept. 1-én elfoglalandó.
Biharfelegyháza. 1918 július 29-én.

Egei István,
református lelkész.

1-2

Pályázat.

A rohodi református egyház helyettes tanítói állásra pályázatot hirdet.

Javadalom: 1000 K készpénz. 1 öl tűzifa beszállítva. Háborús segély az állam pénztárából. Lakás és kert.

Kötelesség: I—III. vegyes osztály vezetése.

Pályázati kérvények a szükséges okmányokkal felszerelve augusztus 20-ig alulírt iskolaszékhez küldendők.

Rohod, u. p. Nyirbakta.

1-2

Református iskolaszék.

Pályázat.

A vencesellői református egyház pályázatot hirdet orgonista kántortanítói állásra. Javadalom: 1. 800 korona készpénz az egyház pénztárából évnegyedenként kiszolgáltatva — mint tanítói fizetés. 2. 200 korona az egyház pénztárából szintén évnegyedenként kiszolgáltatva — mint kántori fizetés. 3. 40 korona a községtől ismétlődő iskola vezetéséért. 4. Stóla a hívektől felsőbb egyházhatósági szabályrendelet szerint. 5. Egyházi jegyzőségért 10 korona. 6. Lakás természetben a szükséges melléképületekkel és kerttel. 7. 400 □-öl szőlőskerti föld használata. 8. Állami törvényes fizetésekiegészítés. Kötelesség: Amin-dennapi I—VI. osztályú vegyes iskolában a tiszántúli református egyházkerület által kiadott tanterv szerint, úgyszintén az ismétlődő iskolában tanítani, a szokásos évi vizsgákat megadni; köznapi, vasár-és ünnepnap i stentiszteletek s temetések alkalmával a kántori teendőket végezni, a helybeli református dalárdát vezetni, az egyházi jegyzői tisztet viselni, a lelkésznek mindennemű belmissziói munkában segíteni, ifjúsági egyesületet vezetni, a lelkészt akadályoztatás esetén, valamint kanonikus órákon a templomban helyettesíteni. Pályázhatnak tanítók és tanítónők, valamint tanító- és tanítónőjelöltek. Az állás esetleg helyettessel tölthetik be. Személyesen megjelenők előnyben részesülnek. Pályázati kérvények a szükséges okmányokkal felszerelve augusztus 17-ig (tizenhét) az iskolaszék címére küldendők. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó.

Vencesellő. 1918 július 30.

1-2

Református iskolaszék.

Megjelentek !!

Wolhyniában.

Írta **Göde Lajos**, szekszárdi ref. lelkész.

Ára 6 korona 50 fillér.

Papi dolgozatok X. kötet.

Alkalmi egyházi beszédek.

Írta **Jánosi Zoltán**.

Ára kötve 10 korona.

Imádságok.

Bibliaolvasással egybekötött hétköznapi reggeli istentiszteletekre. — Írta:

F. VARGA LAJOS.

I-ső kötet. — Ára füzve 8 korona, kötve 12 korona.

II-ik kötet. — Ára füzve 8 korona, kötve 12 korona.

Portóra egy-egy könyvre 50 fillér küldendő.

Kapható:

HEGEDÜS ÉS SÁNDOR

protestáns irod. könyvkiadóhivatalában

DEBRECZEN.

A „HANGYA“

a Magyar Gazdaszövetség fogyasztási és értékesítő szövetkezete bármely községbe költségmentesen küldi ki megbízottját, ahol fogyasztási és értékesítő szövetkezetet akarnak szervezni. Mielőtt a mozgalmat megindítanák, forduljanak a kezdeményezők útbaigazításért a „Hangya“ igazgatóságához: Budapest, IX. Közraktár-utca 34. sz. A „Hangya“ kötelékében jelenleg 1700 fogyasztási szövetkezet működik, amelyek összforgalma 80 000 000 korona volt.

Földmivelő népünk erkölcsi emelkedésének és vagyoni gyarapodásának legbiztosabb eszköze a gazdasági szervezkedés. A termelés fejlesztése, az értékesítés kedvezőbbé tétele, a háztartási és gazdasági szükségletek jutányosabb beszerzése csak fogyasztási és értékesítő szövetkezetek útján érhető el.

HIVATALOS ÉRTESÍTŐ.

A tiszántuli református egyházkerület püspökétől.

5547—1918. szám.

Körlevél

Nagytiszteletű Esperes úr!

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úrnak, a református lelkészek ruházatbeszerzési segélyek engedélyezése tárgyában 104,266—1918. II. a) szám alatt kelt rendeletét szószerinti szövegében azzal a kéréssel közlöm, hogy a rendelet szerinti igényjogosúttaktól a Nagytiszteletedhez e célra kiküldött bejelentési lapokat egybegyűjtve, aláírva és adóhivatalonkint elkülönítve legkésőbb f. évi augusztus 20-ig hivatalomhoz még abban az esetben is méltóztassék felterjeszteni, ha netalán egyesek a Nagytiszteleted által kijelölendő határidőt elmulasztanák.

A későbbben érkező felterjesztések mikénti elintézéséért a felelősség a késedelmezőket terheli.

Atyafiságos szeretettel

Debreczen, 1918 július 30.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztertől.

104,266—1918. sz. II. a.

Méltóságos és Főtiszteletű Püspök úr!

A m. kir. minisztériumnak a ruházatbeszerzési segélyek engedélyezése tárgyában 1918. évi 2500 M. E. rendeletének, a lelkészekre vonatkozó 44., 45. és 46. pontjai szerint ruházatbeszerzési segélyre igénnyel bírnak:

1. szabályszerűen szervezett lelkészségekben működő magasabb képesítésű lelkészek, ha évi tiszta jövedelmük az állami jövedelemkiegészítés nélkül a 3000 K-t meg nem haladja;

2. a szabályszerűen szervezett lelkészségekben működő kisebb képesítésű lelkészek, ha évi tiszta jövedelmük az állami jövedelemkiegészítés nélkül a 2200 K-t meg nem haladja;

3. szabályszerűen alkalmazott segédlelkészek, ha évi tiszta jövedelmük az állami jövedelemkiegészítés nélkül az 1000 K-t meg nem haladja.

Mindhárom esetben azonban a készpénzbeli jövedelmek csak 70%-a jöhet számításba.

A ruházatbeszerzési segély összege:

a) az 1., 2. és 3. pontok alatt felsorolt lelkészek és segédlelkészeknek saját személyük után egyenként 1000—1000 K,

b) mindazoknál a lelkészeknél és segédlelkészeknél, akik az 1917. évi IX. t.-c. 14. §-a alapján családi-pótlékot élveznek, az 1918. év második negyedében

tényleg élvezett családi-pótléknak egy évre szóló összegéből, a nős lelkészeknél és segédlelkészeknél ezen felül még az illetővel közös háztartásban élő törvényes felesége után 400—400 K;

a lelkéssel vagy segédlelkéssel közös háztartásban élő törvényes feleség után megállapított többlet azonban nem jár abban az esetben, ha az illetőnek törvényes felesége a saját alkalmazása után is részesül a vonatkozó rendelet alapján ruházatbeszerzési segélyben, valamint akkor sem, ha az illetőnek törvényes felesége az 1912. évi XIX. t.-c. 9. §. alapján engedélyezett családi-pótléknál, mint családtag már számításba vétetett;

c) a hadbavonult lelkészek és segédlelkészeknek saját személyük után egyenként 500—500 K;

d) a családi állapottól függő többlet címén a hadbavonultak is a b) pont alatt meghatározott összegeket kapják;

e) a ruházati segélynek a törzsösszegben és a törvényes feleség után esetleg járó többletben megállapítandó részére igénye van annak a lelkésznek és segédlelkésznek is, ki az erre vonatkozó rendelet keltének napja (1918 június 1.) előtt akár ideiglenesen, akár véglegesen nyugalomba helyeztetett ugyan, de a rendelet keltének napján újra alkalmazásban állott.

Az ilyen lelkesz vagy segédlelkész azonban a családi állapottól függő többletre, — eltekintve a felesége után járó részről — csak az esetben tarthat igényt, ha az 1918. év második negyedében családi-pótlékot élvezett.

Ruházatbeszerzési segélyt csak azon lelkész vagy segédlelkész kaphat, ki ezen rendelet keltének napján (1918 június 1.) tényleg alkalmazásban állott abban az esetben is, ha netalán fegyelmi vizsgálat alatt állana is. Bármely oknál fogva állásától felfüggesztett lelkész vagy segédlelkész ruházatbeszerzési segélyben nem részesíthető.

A ruházatbeszerzési segélyek utalványozhatása céljából felkérem Méltóságodat, méltóztassék a lelkészeket útásítani, hogy ruházatbeszerzési segély igényüket Méltóságodnál az 1. sz. minta szerint készítenő s az illetékes esperes által láttamozandó bejelentési lappal eszközöljék.

A bejelentési lapokat méltóztassék Méltóságod adóhivatalonként csoportosítva, a 2. sz. minta szerint két példányban készítenő jegyzék kíséretében hozzám belterjeszteni. Ezen jegyzéknek azonban csak az 1., 2. és 3. esetleg 5. rovata töltendő ki.

Megjegyzem, hogy az adóhivataloknál kiutalt összegekről Méltóságodat minden egyes esetben az utalványozási rendelet másolatának megküldése mellett értesíteni fogom.

Budapest, 1918 június hó 25-én.

Zichy.

református férfitanítók, valamint tanítójelöltek; sőt tanítónők is ideiglenesekül.

Az állás szept. 1-én elfoglalandó.
Biharfélegyháza, 1918 július 29-én.

Egei István,
református lelkész.

1-2

Pályázat.

A rohodi református egyház helyettes tanítói állásra pályázatot hirdet.

Javadalom: 1000 K készpénz, 1 öl tűzifa beszállítva. Háborús segély az állam pénztárából. Lakás és kert.

Kötelesség: I—III. vegyes osztály vezetése.

Pályázati kérvények a szükséges okmányokkal felszerelve augusztus 20-ig alulírt iskolaszékhez küldendők.

Rohod, u. p. Nyirbakta.

1-2

Református iskolaszék.

Pályázat.

A vencesellői református egyház pályázatot hirdet orgonista kántortanítói állásra. Javadalom: 1. 800 korona készpénz az egyház pénztárából évnegyedenként kiszolgáltatva — mint tanítói fizetés. 2. 200 korona az egyház pénztárából szintén évnegyedenként kiszolgáltatva — mint kántori fizetés. 3. 40 korona a községtől ismétlődő iskola vezetéséért. 4. Stóla a hívektől felsőbb egyházhatósági szabályrendelet szerint. 5. Egyházi jegyzőségért 10 korona. 6. Lakás természetben a szükséges melléképületekkel és kerttel. 7. 400 □-öl szőlőskerti föld használata. 8. Állami törvényes fizetésekiegészítés. Kötelesség: Amin-dennapi I—VI. osztályú vegyes iskolában a tiszántúli református egyházkerület által kiadott tanterv szerint, úgyszintén az ismétlődő iskolában tanítani, a szokásos évi vizsgákat megadni; köznapi, vasár- és ünnepnapon istentiszteletek s temetések alkalmával a kántori teendőket végezni, a helybeli református dalárdát vezetni, az egyházi jegyzői tisztet viselni, a lelkésznek mindennemű belmissziói munkában segíteni, ifjúsági egyesületet vezetni, a lelkészt akadályoztatás esetén, valamint kanonikus órákon a templomban helyettesíteni. Pályázhatnak tanítók és tanítónők, valamint tanító- és tanítónőjelöltek. Az állás esetleg helyettessel tölthetik be. Személyesen megjelenők előnyben részesülnek. Pályázati kérvények a szükséges okmányokkal felszerelve augusztus 17-ig (tizenhét) az iskolaszék címére küldendők. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó.

Vencesellő, 1918 július 30.

1-2

Református iskolaszék.

Megjelentek !!

Wolhyniában.

Írta **Göde Lajos**, szekszárdi ref. lelkész.

Ára 6 korona 50 fillér.

Papi dolgozatok X. kötet.

Alkalmi egyházi beszédek.

Írta **Jánosi Zoltán**.

Ára kötve 10 korona.

Imádságok.

Bibliaolvasással egybekötött hétköznapi reggeli istentiszteletekre. — Írta:

F. VARGA LAJOS.

I-ső kötet. — Ára füzve 8 korona, kötve 12 korona.

II-ik kötet. — Ára füzve 8 korona, kötve 12 korona.

Portóra egy-egy könyvre 50 fillér küldendő.

Kapható:

HEGEDÜS ÉS SÁNDOR

protestáns irod. könyvkiadóhivatalában

DEBRECZEN.

A „HANGYA”

a Magyar Gazdaszövetség fogyasztási és értékesítő szövetkezete bármely községbe költségmentesen küldi ki megbízottját, ahol fogyasztási és értékesítő szövetkezetet akarnak szervezni. Mielőtt a mozgalmat megindítanák, forduljanak a kezdeményezők útbaigazításért a „Hangya” igazgatóságához: Budapest, IX. Közraktár-utca 34. sz. A „Hangya” kötelékében jelenleg 1700 fogyasztási szövetkezet működik, amelyek összfor-

galmá 80.000.000 korona volt. ♦♦
Földmivelő népünk erkölcsi emelkedésének és vagyoni gyarapodásának legbiztosabb eszköze a gazdasági szervezkedés. A termelés fejlesztése, az értékesítés kedvezőbbé tétele, a háztartási és gazdasági szükségletek jutányosabb beszerzése csak fogyasztási és értékesítő szövetkezetek útján érhető el.

HIVATALOS ÉRTESÍTŐ.

A tiszántuli református egyházkerület püspökétől.

5547—1918. szám.

Körlevél

Nagytiszeletű Esperes úr!

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úrnak, a református lelkészek ruházatbeszerzési segélyek engedélyezése tárgyában 104,266—1918. II. a) szám alatt kelt rendeletét szószerinti szövegében azzal a kéréssel közlöm, hogy a rendelet szerinti igényjogosultaktól a Nagytiszeletedhez e célra kiküldött bejelentési lapokat egybegyűjtve, aláírva és adóhivatalonkint elkülönítve legkésőbb f. évi augusztus 20-ig hivatalomhoz még abban az esetben is méltóztassék felterjeszteni, ha netalán egyesek a Nagytiszeleted által kijelölendő határidőt elmulasztanák.

A későbbben érkező felterjesztések mikénti elintézéséért a felelősség a késedelmezőket terheli.

Atyafiságos szeretettel

Debreczen, 1918 július 30.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztertől.

104,266—1918. sz. II. a.

Méltóságos és Főtiszeletű Püspök úr!

A m. kir. minisztériumnak a ruházatbeszerzési segélyek engedélyezése tárgyában 1918. évi 2500 M. E. rendeletének, a lelkészekre vonatkozó 44., 45. és 46. pontjai szerint ruházatbeszerzési segélyre igénnyel bírnak:

1. szabályszerűen szervezett lelkészségekben működő magasabb képesítésű lelkészek, ha évi tiszta jövedelmük az állami jövedelemkiegészítés nélkül a 3000 K-t meg nem haladja;

2. a szabályszerűen szervezett lelkészségekben működő kisebb képesítésű lelkészek, ha évi tiszta jövedelmük az állami jövedelemkiegészítés nélkül a 2200 K-t meg nem haladja;

3. szabályszerűen alkalmazott segédlelkészek, ha évi tiszta jövedelmük az állami jövedelemkiegészítés nélkül az 1000 K-t meg nem haladja.

Mindhárom esetben azonban a készpénzbeli jövedelmek csak 70%-a jöhet számításba.

A ruházatbeszerzési segély összege:

a) az 1., 2. és 3. pontok alatt felsorolt lelkészek és segédlelkészeknek saját személyük után egyenként 1000—1000 K,

b) mindazoknál a lelkészeknél és segédlelkészeknél, akik az 1917. évi IX. t.-c. 14. §-a alapján családi-pótlékot élveznek, az 1918. év második negyedében

tényleg élvezett családi-pótléknak egy évre szóló összegéből, a nős lelkészeknél és segédlelkészeknél ezen felül még az illetővel közös háztartásban élő törvényes felesége után 400—400 K;

a lelkéssel vagy segédlelkéssel közös háztartásban élő törvényes feleség után megállapított többlet azonban nem jár abban az esetben, ha az illetőnek törvényes felesége a saját alkalmazása után is részesül a vonatkozó rendelet alapján ruházatbeszerzési segélyben, valamint akkor sem, ha az illetőnek törvényes felesége az 1912. évi XIX. t.-c. 9. §. alapján engedélyezett családi-pótléknál, mint családtag már számításba vétetett;

c) a hadbavonult lelkészek és segédlelkészeknek saját személyük után egyenként 500—500 K;

d) a családi állapottól függő többlet címén a hadbavonultak is a b) pont alatt meghatározott összegeket kapják;

e) a ruházati segélynek a törzösszegben és a törvényes feleség után esetleg járó többletben megállapítandó részére igénye van annak a lelkésznek és segédlelkésznek is, ki az erre vonatkozó rendelet keltének napja (1918 június 1.) előtt akár ideiglenesen, akár véglegesen nyugalomba helyeztetett ugyan, de a rendelet keltének napján újra alkalmazásban állott.

Az ilyen lelkesz vagy segédlelkész azonban a családi állapottól függő többletre, — eltekintve a felesége után járó részről — csak az esetben tarthat igényt, ha az 1918. év második negyedében családi-pótlékot élvezett.

Ruházatbeszerzési segélyt csak azon lelkész vagy segédlelkész kaphat, ki ezen rendelet keltének napján (1918 június 1.) tényleg alkalmazásban állott abban az esetben is, ha netalán fegyelmi vizsgálat alatt állana is. Bármely oknál fogva állásától felfüggesztett lelkész vagy segédlelkész ruházatbeszerzési segélyben nem részesíthető.

A ruházatbeszerzési segélyek utalványozhatása céljából felkérem Méltóságodat, méltóztassék a lelkészeket utasítani, hogy ruházatbeszerzési segély igényüket Méltóságodnál az 1. sz. minta szerint készítendő s az illetékes esperes által láttamozandó bejelentési lappal eszközöljék.

A bejelentési lapokat méltóztassék Méltóságod adóhivatalonként csoportosítva, a 2. sz. minta szerint két példányban készítendő jegyzék kíséretében hozzám belterjeszteni. Ezen jegyzéknek azonban csak az 1., 2. és 3. esetleg 5. rovata töltendő ki.

Megjegyzem, hogy az adóhivataloknál kiutalt összegekről Méltóságodat minden egyes esetben az utalványozási rendelet másolatának megküldése mellett értesíteni fogom.

Budapest, 1918 június hó 25-én.

Zichy.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

5022—1918. sz.

5107—1918. szám.

A tiszántúli református egyházkerület nagytiszteletű esperesi karának.

A m. kir. minisztériumnak az állami, vármegyei, államvasúti és egyéb közszolgálati alkalmazottak részére újabb ruházatbeszerzési segélyek engedélyezése ügyében folyó évi június hó 1-én 1918. évi 2500. M. E. szám alatt kiadott rendelete ruházatbeszerzési segélyt engedélyez a felekezeti elemi népiskolai tanítók és tanítónők, valamint az óvónők részére is.

Ezen körülményt a vallás- és közokt. miniszter úrnak folyó évi június hó 28-án 108,800. szám alatt kelt leirata alapján azzal az értesítéssel közlöm Nagytiszteletű esperes úrral, s általa a tanító- és tanítónőkkel, hogy a rendelet végrehajtásának gyorsítása céljából a tanítók, tanítónők és óvónők ruházatbeszerzési segély bejelentéseiket közvetlenül a kir. tanfelügyelőkhöz adják be.

Atyafiságos szeretettel

Debreczen, 1918. évi július hó 23.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

4989—1918. szám.

A tiszántúli református egyházkerület nagytiszteletű esperesi karának, valamennyi iskola tekintetes igazgatóságának.

A munkaerőnek katonai célokra történt nagymértékű igénybe vétele, a fatermelő üzemek teljesítő képességének apadása, a fuvarerő és üzemi anyagok hiánya következtében a tüzfatermelés terén nagy visszamaradás állott elő. Az előreláthatóan teljesen ki nem küszöbölhető tüzfahiánya lehető csökkenése céljából és a várható tüzifaszükségletek lehető akadálytalan kielégítésének biztosítása érdekében elkerülhetetlen tehát, hogy a bekövetkező baj lehető orvoslásához a szükséges intézkedések késedelem nélkül megtéssenek.

Evégből kívánatos, hogy a hivatalok, intézetek hivatalos jellegű tüzifa fogyasztása a legközelebbi fűtési időszak beálltával a széntüzelésre való áttéréssel, ha pedig ez nem lehetséges, legalább a tüzifaszükségleteknek a lehetőségig való korlátozásával mérsékeltesse.

Atyafiságos szeretettel

Debreczen, 1918. évi július hó 23.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Körlevél.

Valamennyi közép- és felsőfokú tanintézet igazgatóihoz.

Alább közlöm a Vallás- és Közokt. miniszter úrnak 105,241—1918. sz. az állami alkalmazottak gyermekeinek nevelését előmozdító s a Budapesti Közlöny f. évi június havában közzétett pályázati hirdetményben foglalt ösztöndíjakra vonatkozó rendelete másolatát azon felhívással, hogy adott esetben az ösztöndíjban részesülő tanulók nyugtatványain a 2550—1916. M. E. számú rendelet 13. §-ának szorosán megfelelően lássák el láttamozási záradékkal, a tanév végén pedig az ösztöndíjat élvező tanulók magaviseletéről és előmeneteléről nevezett rendelet 19. §-ában meghatározott módon tegyenek jelentést.

Debreczen, 1918 július 25.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A magyar királyi vallás- és közoktatásügyi minisztertől.

105,241/1918—V.

1. Valamennyi áll. elemi tanító- és tanítónőképző int.
2. Valamennyi áll. óvónőképző int.
3. Az áll. polgári iskolai tanító- és tanítónőképző int.
4. Valamennyi áll. felsőkeresk. iskola.
5. Valamennyi áll. polg. isk.
6. Valamennyi áll. és kir. kath. főgimnázium, (gyak. főgimnázium és iskola), áll. főreál iskola, áll. felsőleány iskola és leánygimnázium.
7. Az Orsz. Zeneakadémia előkészítő és akad. tanfolyam.
8. Az Orsz. Zeneakadémia tanárképző és művészképző tanfolyam.
9. Az Orsz. Képzőművészeti főiskola.
10. Gyógypedagógiai intézet.
11. A keleti keresk. akadémia.
12. Az Orsz. Iparművészeti iskola.
13. A m. kir. színművész akadémia.
14. Valamennyi áll. és kir. kath. jogakadémia igazgatóságának.
15. A József műegyetem,
16. Valamennyi tudomány egyetem rektorának.

Azon alkalomból, hogy a miniszterelnök úr az állami alkalmazottak gyermekeinek a 2550—1916. M. E. számú kormányrendelet alapján, az 1917—18. tanítási évben adományozó ösztöndíjak ügyében a Budapesti Közlöny folyó évi 137. számában (a Hivatalos Közlöny múlt évi 16. számában is azonos szöveggel kihirdetett) pályázati hirdetményt tett közzé, utasítom a Címre, hogy a fenti M. E. rendelet 9. §-ában körülírt azon kötelezettségének, mely szerint a bejelentésre szolgáló s a pályázati hirdetmény értelmében a Címhez folyó évi július hó 10-éig beérkező A) és C) mintájú űrlapokon foglalt bizonyítvány másolatoknak és az egyéb ottlevő összes adatoknak hitelességét, nemkülönben a Címhez beérkező B) mintájú bejelentések adatainak valóságát szigorúan ellenőrizni tartozik, a legnagyobb gondossággal tegyen eleget, a bejelentéseket pedig legkésőbb folyó évi július hó 20-ig szabályszerű aláírásával s a hivatalos pecséttel ellátva kérvény, okmány és kísérő-irat nélkül a miniszterelnök úrhoz együttesen terjessze fel. Mivel a segélyezési akció eddig lefolyó ideje alatt több

olyan formailag szabályszerően hitelesített bejelentés terjesztetett fel a miniszterelnök úrhoz, amelyekről később megállapított, hogy a bennök foglalt adatok egyike-másika nem felel meg a valóságnak s mivel a bejelentések adatainak kellő ellenőrzés nélkül való hitelesítése azzal a veszéllyel jár, hogy igényjogosultsággal nem bíró tanuló részesül ösztöndíjban s mivel az adatok valóságának utólagos kiderítése nagy mértékben szaporítja az adományozással kapcsolatos teendőket, nyomatékosan figyelmeztetem a Címet, hogy a bejelentések adatainak hitelesítése körül a legnagyobb gondossággal járjon el.

Megtörtént az is, hogy sok olyan alkalmazott bejelentése is felterjesztetett a miniszterelnök úrhoz, akik nem tartoztak az 1912. LXV. t.-c. határozománya alá s akiknek gyermekei az idézett kormányrendelet 3. §-a értelmében ösztöndíjban nem részesülhetnek. Minthogy az ilyen bejelentések is felette hátráltatták az igényjogosultak bejelentéseinek elintézését, utasítom a Címet, hogy olyan alkalmazottak bejelentéseit, akikről kétséget kizáróan megállapítható, hogy nem tartoznak az 1912. LXV. t.-c. határozományai alá, az alkalmazottaknak, az idézett rendelet 3. §-ára hivatkozással adja, illetőleg küldje vissza. Ha ellenben tudomása van olyan, kinek gyermeke igényjogosult az ösztöndíjra, mégis esetleg tájékozottság hiánya miatt, vagy valamely más menthető okból elmulasztotta a folyamodást: azt rövid úton értesítse a mulasztás helyrehozhatása végett.

Utasítom a Címet arra is, hogy az idézett rendelet 13. §-a értelmében az ösztöndíj felvételére vonatkozó nyugtát szabályszerű igazoló záradékkal lássa el, továbbá lelkiismeretesen és kellő időben tegyen eleget a rendelet 18. §-ában előírt azon kötelezettségének, amely szerint minden tanítási év végén, minden egyes ösztöndíjat élvező tanuló magaviseletéről és tanulmányi előmeneteléről az ott előírt alakban a miniszterelnök úrnak jelentést kell tennie.

Budapest, 1918 július hó 7-én.

A miniszter helyett:

Nagy János,
államtitkár.

Pályázati hirdetés

a hajdúszoboszlói református önálló orgonista-kántorságra.

A) Fizetése:

1. Készpénz az egyház pénztárából havi előleges részletekben fizetve 1600 kor.
2. Stóla: a) énekszós temetéstől 3 korona; b) lelkészi funkciós temetéstől háznál 4 kor.; c) templomban 6 kor.; d) városi szegényektől, állami ápoltaktól 1 kor. Stóla évenként 1200—1400 kor.

3. Természetbeni lakás vagy helyette 320 kor.

4. Mindaddig, amíg felekezeti tanítók az államtól drágasági pótlékot kapnak, ugyanazt az összeget — ha a felsőbb hatóság a kántornak ki nem eszközölné — az egyház folyósítja.

B) Kötelessége:

Az egyházi törvényekben előírt orgonista-kántori teendők végzése. Egyházi énekkar szervezése s általában minden olyan ténykedésben tartozik közreműködni, melyet az egyháziasság, vallásos érzés előmozdítására lelkészek végeznek. Kötelessége továbbá — heti 2 órán — a felsőbb fiú iskolai növendékeket temetési énekekben gyakorolni.

Beruházási költség 158 kor., melyet az egyháznak tartozik megfizetni. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó.

Presbiterium azoknak a pályázóknak, akiket próbaéneklésre és orgonázásra meghív, útiköltségüket megtéríti s ellátás fejében személyenként 30 koronát ad.

Abban az esetben, ha a pályázat megfelelő eredménnyel nem járna, presbiterium a választást elhalasztja.

Pályázati kérvények augusztus 17-ig a hajdúszoboszlói református lelkészi hivatalhoz küldendők.

Pályázat.

Az *apahegyi* református előkönyörgő kántortanítói állásra pályázat hirdettetik. Fizetés: 2 szoba, konyha, kamara, melléképületek, zöldséges kert. Pénzfizetés törvényes az egyháztól állami kiegészítéssel. Ezen fizetésen felül 200 korona személyi pótlék és a háborús drágaság idejére ugyancsak fizetésen felül évi 300 kor. és kántori stóla. Köteleesség: osztatlan vegyes iskola tanítása, istentiszteletek teljes végzése, egyházi jegyzői teendők, gondnoki számadásnál segédkezés, konfirmándusok oktatása, temetéseknel kántorság. Pályázati határidő: augusztus 25. Kérvények felszerelve református lelkészi hivatalhoz Apa, (Szatmármegye) küldendők. Állás szeptember 16-ig elfoglalandó.

Az iskolaszék.

Pályázat.

A *nagyzeréni* református egyházközség *orgonista-kántortanítói* állására pályázat hirdettetik. Javadalom: 1. lakás kerttel; 2. készpénz 677 kor. 75 fillér; 3. tizenegy kat. hold 1322 □-öl szántóföld, haszonbérértéke 607 kor. 03 fillér;

4. kántori díj 240 kor.; 5. stóla; 6. a közlegelőben 8 drb legelőjárandság, melynek forgalmi haszonbérértéke ma 320 kor.; 7. gazd. ismétlő iskola tanításáért államtól évi 100 kor.; 8. törvényszerű állami fizetésekiegészítés. — Kötelességei: a II—VI. oszt. fiúiskola vezetése, orgonista-kántori teendők végzése, lelkész akadályoztatása esetén isten tiszteletéknél annak kiegészítése. Próbaorgonázásra jövők útiköltségei megterítettnek. Posta, vasút, orvos stb. helyben. Pályázatok lelkészi hivatal címére augusztus 25-ig nyújtandók be. Az állás szept. 1-én foglalandó el. Nagyzerénd, 1918 július 28. (Arad m.)

Dr. Gyenge János,
iskolaszéki elnök.

Pályázat.

A hajdúszováti református iskolához egy helyettes tanítóságra pályázat hirdettetik. Fizetés: államtól nyerendő 800 korona és drágasági segély. Esetleg személyi pótlék. Okleveles tanítók (férfi vagy nő), kérvényeiket augusztus 20-áig küldjék a református lelkészi hivatalhoz. Állomás szeptember 1-én elfoglalandó.

PÁLYÁZAT.

A zsadányi (Bihar m.) református egyház tanítónői állására pályázatot hirdet.

Javadalma: Új lakás 2 szobával és mellékhelyiségekkel, nagy kerttel és udvarral. Az egyház pénztárából 100 korona és a törvényes állami kiegészítés.

Kötelességei: III—VI. leányosztályok vezetése, kézimunka tanítás, ismétlőiskolások és konfirmandusok oktatása. Az ismétlő iskola vezetéséért 40 korona külön díjazást kap.

Csakis okl. református tanítónők pályázhatnak. Pályázati határidő 1918 aug. 11.

Pályázati kérvények: Református lelkészi hivatal Zsadány (Bihar m.) címre küldendők.

Zsadány, 1918 júl. 22.

Bay József,
iskolaszéki elnök.

PÁLYÁZAT.

A szatmárnémetii ref. felső leány- és kereskedelmi iskola igazgatótanácsa pályázatot hirdet két helyettes tanári állásra. Pályázhatnak: 1. *meny-nyiségtan—fizikára* (v. ábrázoló mértan) képesített középiskolai okleveles szakvizsgás vagy alapvizsgás tanárok, 2. *magyar nyelv* és valamely más tárgyból képesített tanárok vagy tanárjelöltek. Esetleg más szakcsoportra képesített tanárok vagy tanárjelöltek is pályázhatnak.

Pályázhatnak férfiak vagy nők. Ha középiskolai pályázók nem jelentkeznek, a helyettes tanári állásokat megfelelő képesítésű polgári iskolai tanítónökökkel töltjük be. A középiskolai vagy polgári iskolai képesítésű helyettes tanár javadalma évi 2000 K. Háborús segélyért folyamodunk. A pályázni kívánók kérvényeiket f. évi augusztus hó 20-ig küldjék be az intézet igazgatóságához.

Szatmár-Németi, 1918 júl. 20.

Bácskai József,
igazgatóhelyettes.

Dr. Vajay Károly kir. tan.,
polgármester,
az igazgatótanács elnöke.

2—3

Pályázati hirdetés.

A rozsályi református egyház vegyes elemi népiskolájába, a harctéren levő rendes tanítója helyettesítésére, pályázatot hirdet. Fizetése havonként egyháztól 20 kor., államtól fizetés kiegészítés 60 kor., háborús illetmények 80 kor., összesen 160 korona pénz. és az egyháztól egy szobás lakás. Okleveles tanítók és tanítónökök felszerelt kérvényeiket augusztus 18-ig alulírotthoz küldjék. Rozsály, 1918 július hó.

Nagy Sándor,
református lelkész.

Pályázat.

A sárközújlaki református egyház, hadban levő kántor-tanítója helyettesítésére, helyettest keres. Fizetése havi 150 korona és a törvényes lakáspénz. Pályázhatnak augusztus 20-ig tanítók, tanítónökök, tanítójelöltek, okleveles óvónökök. Állás szeptember hó elsején elfoglalandó.

Református egyháztanács.

Pályázat.

A miskolczi református főgimnázium előjárósága pályázatot hirdet egy görög-latin, egy matematika-fizika, egy magyar és egy tetszőleges tanszakú helyettes tanári állásra. Pályázhatnak legalább alapvizsgázott, protestáns vallású tanárjelöltek. Az állások javadalmazása 2000 K fizetés, 400 K lakpénz. A képesítést, katonai viszonylatot, családi állapotot feltüntető kérvényeket 1918 augusztus 22-ig kell beküldeni a református egyháztanácshoz címezve a főgimnáziumi igazgatósághoz.

Miskolcz, 1918 július 15.

Dr. Tüdös István,
egyh. tan. I. elnök.

Dr. gróf Haller József,
igazg. tan. elnök.

Csorba György,
igazgató.

1—2